

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 lipca 2016 r.

Pozycja 452

POSTANOWIENIE

z dnia 12 lipca 2016 r.

Sygn. akt Ts 38/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Rymar – przewodniczący i sprawozdawca

Piotr Tuleja

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.K.
w sprawie zgodności:

art. 401, art. 401¹, art. 403, art. 407 i art. 408 ustawy z dnia 17 listopada
1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101)
z art. 7, art. 31 ust. 3, art. 42 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji
Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 16 lutego 2016 r. (data nadania) M.K. (dalej: skarżąca) kwestionuje zgodność art. 401, art. 401¹, art. 403, art. 407 i art. 408 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.; dalej: kpc) z art. 7, art. 31 ust. 3, art. 42 ust. 1, art. 45 ust.1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle następującego stanu prawnego. Orzeczeniem z listopada 2008 r. komisja dyscyplinarna uznała skarżącą za winną popełnienia zarzucanego jej czynu i wymierzyła jej karę skreślenia z wykazu asesorów komorniczych. Jej odwołanie złożone od powyższego orzeczenia zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z października 2009 r. Ponieważ zarzucone skarżącej czyny miały miejsce – jak podnosi skarżąca – przed wejściem w życie przepisów o odpowiedzialności dyscyplinarnej asesorów komorniczych, stanowiło to asumpt dla niej do wystąpienia z wnioskiem do Sądu Apelacyjnego w G. (dalej: Sąd Apelacyjny w G.) o podjęcie z urzędu działań, mających na celu usunięcie uchybień powstałych wskutek rażących naruszeń prawa, w postaci uchylenia orzeczenia dyscyplinarnego i uniewinnienia jej od zarzucanych czynów. Sąd Apelacyjny w G. przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W. (dalej: Sąd Okręgowy w W.). Postanowieniem z listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił skargę. Podstawą jej odrzucenia było przekroczenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania, jak też wniesienie jej bez wskazania podstaw wznowienia opisanych w art. 401, art. 401¹ i art. 403

kpc. Zażalenie złożone na powyższe orzeczenie zostało odrzucone przez Sąd Apelacyjny w W. (dalej: Sąd Apelacyjny w W.) jako niedopuszczalne postanowieniem z października 2015 r.

Z wydaniem wskazanych rozstrzygnięć skarżąca wiąże naruszenie prawa do sądu (art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji). Według niej kwestionowane przepisy zamknęły jej ostatecznie drogę do wznowienia postępowania dyscyplinarnego w zakresie określonym w *petitum* wniosku, ograniczając czas, w jakim istnieje możliwość wniesienia tego środka prawnego, jak i nie uwzględniając przesłanki wznowienia postępowania w postaci naruszenia zasady *nulla poena sine lege*. Tym samym doszło też w jej ocenie do naruszenia zasady proporcjonalności, ponieważ odebrano jej możliwość skorzystania z prawa do wznowienia postępowania. Skarżąca wskazuje ponadto, że przez wprowadzenie ograniczenia czasowego zaskarżone przepisy uniemożliwiają jej realizację gwarancji wynikających z art. 42 ust. 1 Konstytucji.

In fine wniesionej skargi konstytucyjnej skarżąca przedstawia szereg argumentów przemawiających za możliwością rozpoznania jej skargi o wznowienie postępowania w trybie przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.89.555, ze zm.). Podkreśla przy tym, że kpk nie przewiduje ograniczenia w postaci terminu do wystąpienia z żądaniem o wznowienie postępowania w sytuacji, w której zmaterializuje się podstawa do tego wznowienia.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 22 marca 2016 r. wezwano skarżącą do uzupełnienia braków wniesionej skargi konstytucyjnej, przez m.in. uzasadnienie zarzutu niezgodności zaskarżonych przepisów art. 407 i art. 408 kpc ze wskazanymi w skarżce konstytucyjnej prawami konstytucyjnymi, a także powołanie argumentów lub dowodów na poparcie tego zarzutu oraz doręczenie pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia skargi konstytucyjnej i reprezentowania skarżącej w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, określającego dokładnie sprawę, do której zostało udzielone (przedmiot skargi).

W piśmie procesowym nadesłanym 6 kwietnia 2016 r. w celu uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej skarżąca wykazując naruszenie zasady wynikającej z art. 42 ust. 1 Konstytucji, powołała się przede wszystkim na funkcję i znaczenie tej zasady w systemie prawa. Jej naruszenie powiązała z naruszeniem zasady państwa prawa, o której mowa w art. 2 Konstytucji, jak też z naruszeniem art. 87 ust. 1 Konstytucji.

Skarżąca nadesłała pełnomocnictwo szczególne do wniesienia skargi konstytucyjnej, ale jedynie w zakresie zaskarżonych przepisów: art. 407 i 408 kpc.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony indywidualnych praw i wolności o charakterze podmiotowym. Jej rozpoznanie zostało uzależnione od spełnienia licznych warunków wynikających bezpośrednio z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w ustawie z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2015.293; dalej: ustawa o TK). Zgodnie z art. 64 ustawy o TK skarga konstytucyjna może zostać wniesiona do Trybunału Konstytucyjnego dopiero po wyczerpaniu drogi prawnej, w terminie trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Przepis ten stanowi powtórzenie treści art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1997.643, ze zm.), co uzasadnia zastosowanie wypracowanych w dotychczasowym orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego zasad liczenia terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej w niniejszej sprawie. Aktualna pozostaje także teza, zgodnie z którą do wyczerpania drogi prawnej dochodzi w chwili uzyskania przez skarżącego rozstrzygnięcia wydanego na skutek wniesienia przysługującego mu środka zaskarże-

nia, a wszczęcie postępowania wykraczającego poza przysługującą skarżącemu drogę prawną nie zawiesza biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej.

2. W przedmiotowej sprawie rozstrzygnięciem, z którego wydaniem skarżąca wiąże naruszenie wskazanych w skardze praw, jest postanowienie Sądu Okręgowego w W. z listopada 2014 r. odrzucające skargę o wznowienie postępowania. Od wydania tego orzeczenia nie przysługiwał środek odwoławczy w postaci zażalenia. Jak wykazał Sąd Apelacyjny w W. w postanowieniu z października 2015 r. Sąd Okręgowy w W. orzekł w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania jako sąd odwoławczy na podstawie przepisów k.p.c. Oznacza to, że Sądowi Apelacyjnemu w W. nie przysługiwała pozycja sądu II instancji w stosunku do Sądu Okręgowego w W., a zatem nie było podstaw, aby uznać, że skarżącej przysługiwał środek odwoławczy w postaci zażalenia do Sądu Apelacyjnego w W. Oznacza to, że wystąpienie z tym środkiem nie miało wpływu na bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej, który rozpoczął się w momencie doręczenia skarżącej orzeczenia Sądu Okręgowego w W. z dnia listopada 2014 r. Musiało to nastąpić przed datą wydania postanowienia przez Sąd Apelacyjny w W., czyli przed 16 października 2015 r. Mając na względzie, że skarga konstytucyjna została wniesiona 16 lutego 2016 r. nie budzi wątpliwości, że doszło do przekroczenia 3-miesięcznego terminu do jej wniesienia.

3. Niezależnie od stwierdzenia powyższej okoliczności stanowiącej samoistną podstawę odmowy nadania skardze dalszego biegu, Trybunał wskazuje, że wniesiona skarga nie spełnia także innych przesłanek warunkujących jej merytoryczne rozpoznanie.

4. Skarżąca nie uprawdopodobniła bowiem, że zakwestionowane w skardze przepisy naruszają zakaz zamykania drogi sądowej (prawo do sądu) i zasadę wynikającą z art. 42 ust. 1 Konstytucji. Z przedstawionej w skardze argumentacji wynika, że utożsamia ona prawo do sądu z prawem do wznowienia postępowania w sprawie. Tymczasem prawo do wznowienia postępowania (podobnie jak prawo do wniesienia kasacji) nie ma charakteru konstytucyjnego prawa podmiotowego. Okoliczność ta oznacza zaś, że niemożność wznowienia postępowania nie dowodzi automatycznie naruszenia prawa do sądu. Sprawa skarżącej została już przecież rozpoznana przez niezawisły sąd. Trudno też przyjąć, że został w tym wypadku złamany zakaz zamykania drogi sądowej. Z istoty prawa do sądu wynika zasada niewzruszalności prawomocnych wyroków sądowych, która nie ma wprawdzie charakteru bezwzględnej, jednakże, jeżeli kwestionuje się przepisy regulujące procedurę wznowienia postępowania cywilnego, należy dokładnie wyjaśnić, dlaczego z prawa do sądu ma wynikać konstytucyjne prawo podmiotowe, którego treścią byłaby możliwość domagania się ponownego rozpoznania danej sprawy.

5. W tym kontekście konieczne jest wskazanie na brak adekwatności między drugim ze wskazanych praw konstytucyjnych (art. 42 ust. 1 Konstytucji) a aktem normatywnym kwestionowanym przez skarżącą. Przedmiotem skargi są przepisy kpc, którym skarżąca stawia zarzut nieustanowienia gwarancji właściwych dla odpowiedzialności represyjnej, w tym gwarancji określonej w art. 42 ust. 1 Konstytucji. Tak sformułowany zarzut należy uznać za oczywiście bezzasadny. Inne są funkcje i zadania procesu karnego, inne zaś cywilnego. Nie można domagać się wprowadzenia zasad relewantnych z perspektywy procedury karnej do procedury cywilnej. Jeżeli rozpatrzenie danej sprawy powinno nastąpić w oparciu o przepisy procedury karnej – na co wskazuje także skarżąca we wniesionej skardze – to przedmiotem kontroli powinny być przepisy decydujące o tym, w ramach jakiej procedury może być ona rozpoznana.

W związku z powyższym, na podstawie art. 77 ust. 3 w zw. z art. 64 ustawy o TK, Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.